

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou ve věci žalobce: **A. Š.**, zast. JUDr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph.D., advokátem se sídlem Bašty 2, 602 00 Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2011, č. j.,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ČSSZ ze dne 13. 5. 2011, č. j. byla podle ust. § 56 odst. 1 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění (dále jen „zdp“), s přihlédnutím ke Smlouvě mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení vyhlášené pod č. 228/1993 Sb. (dále jen „Smlouva“), k nálezům Ústavního soudu ČR a k opatření MPSV ČR „Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisu souvisejících“, zastavila výplatu českého starobního důchodu ode dne 1. 6. 2011 účastníku řízení a podle ust. § 116 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, uložila žalobci povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu ve výši 33.974 Kč ve stanovené lhůtě.

Proti rozhodnutí podal žalobce námitky ze dne 22. 6. 2011, které byly doručeny žalované dne 23. 6. 2011.

Rozhodnutím ČSSZ ze dne 2. 9. 2011, č. j., rozhodnutí žalované ze dne 13. 5. 2011 bylo zčásti změněno tak, že do výroku II. se doplňují za slova ... „povinen vrátit přeplatek v celkové výši 33.974 Kč“, tato slova „který vznikl za dobu od 1. 1. 2009 do 31. 5. 2011“. Ve zbytku (výrok I.) bylo rozhodnutí žalované ze dne 13. 5. 2011 potvrzeno.

Žalobou ze dne 30. 10. 2011 se domáhal žalobce zrušení přezkoumávaného rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2011, č. j. V obsahu žaloby uvedl, že námitkami ze dne 22. 6. 2011 napadl nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalované, kdy z rozhodnutí nebylo zřejmé, o které obecně závazné právní předpisy a nálezy Ústavního soudu ČR žalovaná své rozhodnutí opřela. Dále namítal absenci zákonné opory pro úvahu žalované, že je možno rozhodnout o zastavení výplaty starobního důchodu a vrácení přeplatku tehdy, pozbyl-li žalobce trvalý pobyt na území České republiky nebo českého občanství. V podrobnostech odkázal zcela na podané námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 5. 2011. Žalovaná dala žalobcovým námitkám po stránce formální částečně za pravdu, když v odůvodnění rozhodnutí ze dne 2. 9. 2011 uvedla, že v rozhodnutí žalované skutečně chyběl odkaz na konkrétní nálezy Ústavního soudu ČR, o které žalovaná opřela své rozhodnutí. Pokud jde o zásadní námitku, sice nesouhlas s názorem žalované, že lze zastavit výplatu důchodových dávek tehdy, pozbyl-li žalobce české občanství nebo trvalý pobyt na území ČR, s touto se žalovaná vypořádala tak, že odkázala na opatření MPSV ČR ze dne 1. 3. 2008 nazvané „*Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících*“, které podmínku pobytu a občanství konstituovalo. S tímto názorem žalované nesouhlasil, neboť Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR nemůže jakýmkoliv svým výkladem, tedy ani výkladem zákona o důchodovém pojištění, konstituovat pro výplatu důchodové dávky podmínky, které jdou nad rámec obecně závazných právních předpisů nadto podmínky, které kritéria pro výplatu důchodové dávky zpřisňují. Žalovaná v tomto směru ani neodkazuje na obecně závazný právní předpis, ale toliko na výklad zákona provedený MPSV ČR, který je jak již sám název napovídá, toliko výkladem a nikoliv projevem snahy MPSV ČR vydat obecně závazný právní předpis. Postup MPSV ČR, který v jeho řídicí působnosti převzala i žalovaná, je naprosto nepřijatelný a nepřipustný. Dle čl. 79 odst. 3 Ústavy České republiky ministerstva mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny. Vydání právní předpisu v souladu s čl. 79 odst. 3 Ústavy ČR je tak jediným způsobem, který MPSV může realizovat vydáním právního předpisu. V konkrétním případě zcela absentuje jakékoliv zákonné zmocnění pro MPSV vydat právní předpis, kterým by stanovovalo podmínky pro výplatu důchodových dávek, nadto podmínky, které jdou nad rámec zákona. Je tak zjevné, že MPSV a v jeho řídicí působnosti žalovaná svým výkladem zákona o důchodovém pojištění neposkytlo interpretaci obecně závazných právních předpisů, ale projevilo neústavní snahu konstituovat novou podmínku pro výplatu důchodových dávek. Jako nezákonný tak lze jednoznačně hodnotit i postup žalované, která uvedený neústavní postup MPSV aplikovala v napadeném rozhodnutí.

Žalovaná stručně rekapitulovala obsah spisové dokumentace, především rozhodnutí ze dne 7. 10. 2008, č. j., kterým byl žalobci přiznán ode dne 20. 12. 1999 starobní důchod podle § 21 zákona č. 100/1988 Sb., s přihlédnutím ke Smlouvě mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, k nálezům Ústavního soudu a k opatření Ministerstva práce a sociálních věcí „*Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících s přihlédnutím ke smlouvě mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení vyhlášené pod č. 228/1993 Sb. a k nálezům Ústavního soudu*. Ve výroku tohoto rozhodnutí bylo uvedeno, že nárok na výplatu důchodu zanikne, pokud účastník řízení

přestane být občanem České republiky anebo pokud přestane mít trvalý pobyt na území České republiky. Tímto rozhodnutím byl realizován rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 4. 2008, č. j. 33 Cad 169/2007-37. K datu vydání tohoto rozhodnutí byl žalobce hlášen k trvalému pobytu na adrese V průběhu následujících soudních sporů ve věci zápočtu některých dob bylo porovnáním dostupných listin zjištěno, že žalobce je sice administrativně hlášen k trvalému pobytu v České republice, nicméně po celou dobu výplaty dorovnání měl trvalé bydliště pouze ve Slovenské republice. Tuto skutečnost žalobce v předchozích soudních řízeních nepopřel, proto ji žalovaná považovala za nespornou. S ohledem na výše uvedené tak žalovaná vydala rozhodnutí ze dne 13. 5. 2011, kterým byla žalobci ode dne 1. 6. 2011 zastavena výplata starobního důchodu podle § 56 odst. 1 písm. c) zdp s přihlédnutím ke Smlouvě, k nálezům Ústavního soudu a k opatření Ministerstva práce a sociálních věcí „*Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících*“. Tímto rozhodnutím byla žalobci zároveň stanovena povinnost vrátit přeplatek na zálohově vyplaceném starobním důchodu v celkové výši 33.974 Kč.

Při vydání shora uvedeného rozhodnutí postupovala především podle nálezů Ústavního soudu týkajících se tzv. česko-slovenských důchodů a dle výkladového opatření Ministerstva práce a sociálních věcí zvaného „*Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících, s přihlédnutím ke Smlouvě mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení vyhlášené pod č. 228/1993 Sb. a k nálezům Ústavního soudu*“. V případě tohoto opatření se jedná o obecnou metodiku aplikovanou ve všech relevantních případech, jejíž přijetí bylo nezbytné vzhledem k tomu, že pravidla stanovená Ústavním soudem (tj. nikoliv zákonem o důchodovém pojištění, popř. zákonem o sociálním zabezpečení, či Smlouvou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení), na základě nichž má žalovaná hodnotit dobu zabezpečení získanou na území ČSFR před 1. 1. 1993, jsou v rozporu s právní úpravou uvedenou v mezinárodní smlouvě, již je žalovaná vázána. Žádná část Smlouvy totiž nebyla smluvními stranami či Ústavním soudem zrušena. Žalovaná tedy nebyla „vyvázána“ z povinnosti aplikovat Smlouvu, naopak je jako správní orgán a nositel zabezpečení České republiky vázána zákonem a mezinárodními závazky, mezi něž patří i zmíněná Smlouva.

Podmínka trvalého bydliště na území České republiky však nebyla konstituována Ministerstvem práce a sociálních věcí či žalovanou, jak se mylně domnívá žalobce, ale vyplývá z nálezů Ústavního soudu. Eventuální pochybnosti o stanovení a aplikaci této podmínky rozptýlil sám Ústavní soud, který kupř. v usnesení ze dne 9. 12. 2010 uvedl, že „*Ústavní soud pro úplnost připomíná, že jeho nálezy (sp. zn. II. US 405/02, IV. US 301/05 a P1. (IS 4/06) ... řešily případy pojištěnců, jimž vznikl nárok na starobní důchod po 31. 12. 1992 a spornou byla otázka zápočtu dob zaměstnání (pojištění) získaných jimi do tohoto data pro jejich důchodové nároky v jednotlivých nástupnických státech. Ústavní soud v těchto nálezech v souvislosti s výkladem Čl. 20 konstatoval, že je třeba českým státním občanům s trvalým pobytem na území České republiky pro jejich důchodové nároky vzniklé po 31. 12. 1992 započítat v českém systému důchodového pojištění vždy dobu zaměstnání (pojištění) získanou v systému důchodového zabezpečení ČSFR před tímto datem, bez ohledu na skutečnost, která instituce smluvního státu je příslušná k hodnocení této doby podle zmiňovaného článku 20 Smlouvy*“. Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že podmínka českého státního občanství a trvalého pobytu na území České republiky pro nárok na „dorovnání“ byla konstituována ve shora uvedených nálezech již samotným Ústavním soudem. Z takto formulovaného pravidla ostatně vycházel již dříve Nejvyšší správní soud, který ve své obsáhlé judikatuře týkající se uvedené problematiky odkazoval především na aplikační pravidlo Ústavního soudu, přičemž podmínky stanovené Ústavním soudem pro nárok na dorovnání byly Nejvyšším správním soudem interpretovány takto: 1) získání

potřebné doby pojištění, 2) dosažení důchodového věku, 3) získání doby pojištění do 31. 12. 1992 v systému sociálního zabezpečení bývalé CSFR, 4) česká státní příslušnost, 5) trvalé bydliště na území České republiky [srov. kupř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2010, č. j. 4 Ads 83/2009: „*Jako další kumulativní podmínku, vedle podmínky státní příslušnosti, pro výše uvedený postup stanovil Ústavní soud (v nálezu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04) podmínku bydliště žadatele o dávku na území České republiky*“].

V podmínce trvalého bydliště na území České republiky pro nárok na dorovnání, tj. na zákonem neupravenou dávku, jež je přiznávána jen na základě judikatury Ústavního soudu bez legislativního zakotvení, se při výkladu příslušných nálezů Ústavního soudu tedy shodla jak žalovaná a NSS, tak i II. senát Ústavního soudu. Žalovaná je vázána nálezy Ústavního soudu, a pokud tento soud neshledal podmínku trvalého pobytu (bydliště) za odporující ústavnímu pořádku České republiky a naopak ji ze své judikatury sám dovodil, postupovala žalovaná oprávněně, jestliže žalobci zastavila výplatu důchodové dávky z důchodu absence trvalého pobytu na území České republiky. Dle názoru žalované se jedná o postup zákonný, mající oporu v rozhodovací činnosti výše uvedeného soudního orgánu ochrany ústavnosti.

Pokud by žalovaná měla v případě žalobce postupovat a stanovit výši důchodu výlučně podle zákona o důchodovém pojištění, resp. podle zákona o sociálním zabezpečení a Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, kterými je též vázána, nárok na starobní důchod by mu vůbec nevznikl, neboť žalobce na území České republiky dle shora uvedených právních předpisů nezískal žádnou dobu pojištění.

V rámci soudního jednání dne 19. 12. 2013 z výpovědi žalobce vyplynulo, že se narodil v České republice, je stále český občan. Na území České republiky bydlel do roku 1980, poté se oženil a odstěhoval na Slovensko, kde přijal slovenské státní občanství dne 17. 3. 1993. Do České republiky jezdí navštěvovat své děti a vnoučata. Postup ze strany žalované je pro něho nepochopitelný a nejasný, doposud nemá vyměřen český starobní důchod.

Právní zástupce žalobce uvedl, že tzv. „dorovnání“ bylo žalobci ze strany žalované poskytnuto, avšak následně výplata byla zastavena a do dnešní doby mu žalovaná žádné finanční prostředky neposkytuje. Na základě napadeného rozhodnutí ze dne 2. 9. 2011 vyčíslený přeplatek za dobu od 1. 1. 2009 do 31. 5. 2011 v celkové výši 33.974 Kč vrátil. V plném rozsahu odkázal na obsah žaloby, na argumentaci v ní uvedenou, sice že v předmětné věci se jedná primárně o otázku právní, při posuzování nároku a výplaty českého starobního důchodu, jestliže žalobce má zároveň i slovenské státní občanství. Byl si vědom, že v uplynulých několika letech byla v rámci českého soudnictví situace řešena odlišně. Trval však na výroku, aby přezkoumávané rozhodnutí žalované bylo zrušeno a věc vrácena správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Soud provedl důkaz dávkovým spisem žalované a zjistil z potvrzení o pobytu ze dne 14. 10. 2008 vlastnoručně podepsaného žalobcem, že jeho adresa pobytu je, dále se ve spisu nachází čestné prohlášení ve smyslu ust. § 39 zákona č. 71/1967 Sb., jímž jmenovaný prohlásil, že si dne 17. 3. 1993 zvolil státní občanství Slovenské republiky. Dne 21. 3. 1984 vydal Úřad důchodového zabezpečení Bratislava rozhodnutí č. 400322401, jímž ode dne 14. 6. 1983 mu byl přiznán částečný invalidní důchod na následky choroby z povolání v částce 1.560 Kč měsíčně. Z připojeného osvědčení o státním občanství České republiky vystavené Okresním úřadem Žďár nad Sázavou dne 17. 1. 2001 bylo potvrzeno, že žalobce je státním občanem České republiky. Žádost o přiznání českého starobního důchodu podal dne 20. 12. 2002. Rozhodnutím žalované ze dne 12. 7. 2007, č. j. 4003224010-15 byla

jeho žádost o přiznání dávky a jeho výplatu podle českých právních předpisů o důchodovém pojištění zamítnuta, neboť po datu 31. 12. 1992 nezískal na území České republiky žádné doby pojištění. Proti rozhodnutí podal žalobce žalobu, rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 7. 4. 2008, č. j. 33 Cad 169/2007-37 bylo napadené rozhodnutí žalované zrušeno a věc vrácena správnímu orgánu k dalšímu řízení. Následně poté žalovaná vydala rozhodnutí dne 7. 10. 2008, jímž rozhodla ve věci žádosti žalobce o starobní důchod tak, že podle ust. § 21 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím ke Smlouvě mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení č. 228/1993 Sb., k nálezům Ústavního soudu a k opatření Ministerstva práce a sociálních věcí „Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících, s přihlédnutím k citované Smlouvě a k nálezům Ústavního soudu“, přiznala žalobci starobní důchod, který od 20. 12. 1999 činil 1.999 Kč měsíčně, od ledna 2000 náležel ve výši 1.878 Kč měsíčně, od ledna 2001 ve výši 2.372 Kč měsíčně, od ledna 2002 ve výši 3.741 Kč měsíčně, od ledna 2003 ve výši 2.898 Kč měsíčně, od ledna 2004 ve výši 2.263 Kč měsíčně, od ledna 2005 ve výši 2.399 Kč měsíčně, od ledna 2006 ve výši 2.849 Kč měsíčně, od ledna 2007 ve výši 1.524 Kč měsíčně a od ledna 2008 zálohu ve výši 1.524 Kč měsíčně. Nárok na výplatu starobního důchodu vznikl nejdříve dnem získání občanství České republiky, tj. od 17. 1. 2001. Proti rozsudku podal žalobce žalobu, rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 18. 3. 2009, č. j. 41 Cad 183/2008-23 byla žaloba zamítnuta jako nedůvodná, neboť žalovaná postupovala co do základu rozhodnutí v souladu se závazným právním názorem vysloveným Krajským soudem v Brně v tom smyslu, že aplikace Smlouvy nesmí vést ke krácení důchodových nároků pojištěnců vzniklých nezávisle na Smlouvě podle vnitrostátních předpisů, že Ústavní soud ČR ve svém plenárním nálezu sp. zn. Pl ÚS 4/06 ze dne 20. 3. 2007 konstituoval pro posouzení dob pojištění nové kritérium – státní občanství pojištěnce, které není upraveno ani ve vnitrostátních předpisech ČR a SR ani ve Smlouvě o sociálním zabezpečení uzavřené mezi ČR a SR, že zákonná úprava takovou situaci nepředvídá, že neexistují v oblasti pozitivního práva žádná pravidla, jak tuto situaci řešit, a že bude na správním orgánu, aby tuto otázku sám posoudil, že ohledně konkrétního postupu při porovnání výše dávek krajský soud závazný právní názor vyslovit nemůže, neboť nález ústavního soudu k této otázce závazný právní názor nedává, nevyjadřuje se k němu a ani z kontextu nelze adekvátní postup dovodit, že i při absenci zákonné úpravy pravidel pro porovnání výše dávek uznaných ve dvou různých systémech sociálního zabezpečení, je povinen správní orgán vydat rozhodnutí takového obsahu a formy, aby splňovalo požadavky přezkoumatelnosti. Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce kasační stížnost, rozsudkem NSS ze dne 1. 7. 2010, č. j. 4 Ads 83/2009-51 byla kasační stížnost zamítnuta.

Rozhodnutím žalované ze dne 9. 6. 2009, č. j. 400 322 401/428 žalovaná podle ust. § 56 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění a s přihlédnutím ke Smlouvě mezi ČR a SR a k opatření Ministerstva práce a sociálních věcí stanovila starobní důchod ode dne 1. 1. Do dne 31. 12. 2008 ve výši 2.153 Kč, od ledna 2009 ve výši 1.524 Kč měsíčně a od dubna 2009 ve výši 2.153 Kč měsíčně s odůvodněním, že průměrná výše starobního důchodu stanovená podle českých právních předpisů včetně zvýšení podle Nařízení vlády činila za rok 2008 12.479 Kč a dle podkladů předložených Sociální pojišťovnou v Bratislavě činila průměrná výše slovenského starobního důchodu za rok 2008 13.086 Kč, po přepočtu na českou měnu platným kurzem české vůči slovenské koruně k 1. 7. 2008 10.326 Kč měsíčně a rozdíl tedy činí 2.153 Kč měsíčně. Od dubna 2009 náležela výplata zálohově ve výši 2.153 Kč měsíčně s tím, že doplatek za dobu předchozí bude žalobci poukázán. Proti rozhodnutí podal žalobce žalobu, rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2010, č. j. 34 Cad 161/2009-23 byla žaloba zamítnuta, na základě kasační stížnosti žalobce ve věci rozhodl NSS dne 3. 8. 2011, č. j. 4 Ads 146/2010-51 tak, že kasační stížnost byla zamítnuta.

Dne 13. 5. 2011 vydala žalovaná rozhodnutí č. j. 400 322 401/315-JS, obsahově výše citované, jímž zastavila výplatu českého starobního důchodu žalobci ode dne 1. 6. 2011 a uložila mu povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodě ve výši 33.974 Kč. Na základě námitek žalobce poté bylo vydáno rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2011, č. j. 400 322 401/315-JS, které je předmětem přezkumného soudního řízení.

Soud dále provedl důkaz spisy Krajského soudu v Brně sp. zn. 33 Cad 169/2007, 41 Cad 183/2008 a 34 Cad 161/2009.

Při posouzení věci vycházel Krajský soud v Brně z následujících skutečností, úvah a právních závěrů:

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), osobami oprávněnými (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68, § 70 s.ř.s.).

Žaloba byla přezkoumána v mezích žalobních bodů včetně řízení předcházející jeho vydání, přičemž soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1, 2 s.ř.s.).

Z geneze projednávané věci vyplývá, že se žalobce narodil dne 22. 3. 1940 na území dnešní ČR. Za existence společného státu – Československa – bydlel a pracoval na území České republiky a to až do r. 1980, kdy se oženil a přestěhoval na Slovensko. Dne 17. 3. 1993 si zvolil státní občanství Slovenské republiky. Z osvědčení o státním občanství České republiky ze dne 17. 1. 2001, č. j.: Vnitř.52/01/St. vydaném Okresním úřadem Žďár nad Sázavou vyplývá, že je státním občanem České republiky.

Stěžejní žalobní námitkou byl nesouhlas žalobce s názorem žalovaného, že lze zastavit výplatu dávky tehdy, pozbyl-li žalobce české občanství nebo trvalý pobyt na území ČR s tím, že žalovaná odkázala na opatření MPSV ČR ze dne 1. 3. 2008 nazvané „Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících“, které podmínku pobytu a občanství konstituovalo.

V tomto stížním bodě se nemohl Krajský soud v Brně s názorem žalobce ztotožnit z následujících důvodů:

Podle článku 30 odst. 1 Listiny mají občané právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele. Podle odst. 3 podrobnosti stanoví zákon. Podle článku 41 odst. 1 Listiny je možno se domáhat práv uvedených v článku 26, článku 27 odst. 4, článku 28 až 31, článku 32 odst. 1 a článku 33 a 35 Listiny pouze v mezích zákonů, která tato ustanovení provádějí.

Z četné judikatury Ústavního soudu na dané téma pak považuje Krajský soud za stěžejní následující nálezy, z nichž lze vysledovat vývoj názorů ústavního soudu od doby, kdy se problémem zápočtu dob získaných účastníky důchodového zabezpečení bývalé ČSFR do 31. 12. 1992 začal zabývat, až do dne rozhodnutí v projednávané věci. Z těch, které se týkaly důchodových nároků pojištěnců vzniklých před vstupem České republiky do Evropské unie,

je nutno uvést nálezy II. ÚS 405/02 ze dne 3. 6. 2003, III. ÚS 252/2004 ze dne 25. 1. 2005, Pl. ÚS 4/2006 ze dne 20. 3. 2007 a IV. ÚS 301/2005 ze dne 13. 11. 2007.

S ohledem na výše uvedené musel krajský soud vzít v úvahu, že podle ust. § 89 odst. 2 Ústavy jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby. Z tohoto ustanovení lze dovodit přímou závaznost nálezů Ústavního soudu ve věcech, jež byly vydány, nálezy však mají fakticky i precedenční závaznost s ohledem na nutnost zajistit jednotné rozhodování soudů i správních orgánů a tím realizovat ústavní princip právní jistoty a předvídatelnosti práva. Přes neúspěch při hledání konkrétní zákonné úpravy v oblasti jednoduchého práva, kterou Ústavní soud z hlediska Listiny vykládal, je tedy nepochybné, že pravidlo jím formulované by měly soudy i správní orgány dodržovat přinejmenším z důvodu jeho precedenční závaznosti, přičemž vzhledem k výše popsaným okolnostem jeho vzniku lze toto pravidlo považovat za sui generis pozitivní právní normu. Soudy i nositel pojištění proto vyvinuli maximální úsilí k tomu, aby požadavkům Ústavního soudu vyhověli. Obecný návod k realizaci nálezů byl obsažen již v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2007, č. j. 3 Ads 2/2003-218, jenž následoval po nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 4/2006, neidentifikovaná zákonná úprava pak byla pro účely správní praxe nahrazena Meritorní směrnicí ředitelky ČSSZ č. 2/2008 ze dne 1. 4. 2008 nazvanou „*Výklad zákona v důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících, s přihlédnutím ke Smlouvě mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení vyhlášené pod č. 228/1993 Sb. a k nálezům Ústavního soudu*“. Nositel pojištění zde v podstatě vytvořil interní výkladovou směrnici, kde ve třech částech, dvanácti hlavách a celkově 29 člancích řeší důsledky kolize Smlouvy a zákona č. 155/1995 Sb., s pravidlem stanoveným nálezy Ústavního soudu a podrobně upravuje postup při posuzování nároků a vyměřování dorovnávacích příspěvků podle podmínek jím konstituovaných. Jak vyplývá i z judikatury NSS, sice rozsudku ze dne 19. 2. 2010, č. j. 3 Ads 94/2009-92 „cílem bylo přizpůsobit správní praxi žalované právním závěrům dovozeným z judikatury Ústavního soudu (zejména nálezy ze dne 20. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 4/2006). Dle preambule tato meritorní směrnice vychází ze závazného výkladu Ministerstva práce a sociálních věcí, který navazuje na právní názor Ústavního soudu, podle něhož občan ČR, který splnil podmínku doby pojištění pro vznik nároku na důchod s přihlédnutím k době získané za existence společného státu (v jakékoliv jeho části), má nárok na důchod podle právních předpisů ČR, respektive na dorovnání výše slovenského důchodu na úroveň důchodu stanoveného podle českých právních předpisů. Směrnice konstruuje zvláštní typ důchodové dávky tzv. „důchod podle výkladů MPSV“, na nějž pojištěnci za splnění stanovených podmínek článku 1 Směrnice, vznikne nárok pouze tehdy, požádá-li žadatel o jeho přiznání, resp. projeví svou vůli na přiznání českého důchodu i za dobu zabezpečení před rozdělením společného státu (čl. 2 odst. 2 Směrnice). Základním principem této důchodové dávky je princip prospěchu pojištěnce, což znamená, že nárok na důchod podle výkladu MPSV nevzniká tehdy, pokud je jeho výše nižší než výše důchodu stanovená podle českých právních předpisů a v souladu s mezinárodními smlouvami o sociálním zabezpečení (čl. 5 odst. 1 písm. b) Směrnice). Tato Meritorní směrnice je Nejvyššímu správnímu soudu známa z jeho předchozí rozhodovací činnosti v obdobných případech (např. rozsudek ze dne 30. 12. 2008, č. j. 4 Ads 121/2006-92, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud k charakteru této směrnice podotýká, že jakkoliv svým obsahem do značné míry supluje chybějící právní úpravu, je v souladu s obecnými požadavky, které ve svých nálezech ve věcech česko-slovenských důchodů vyslovil Ústavní soud (význam českého občanství pro nárok na český starobní důchod, otázka dělení dob pojištění získaných v době existence federálního státu, atd.). Samotný postup žalované podle této směrnice tedy rozhodně neznamená a priori rozpor se zákonem. Úkolem soudu v posuzované věci není zabývat se obecně zákonností či ústavností této směrnice v její komplexitě, nýbrž k námitkám

stěžovatele posoudit, zda postupem žalované nebylo zasaženo do zákonných či ústavně zaručených veřejných subjektivních práv, při zohlednění a respektování předmětných závěrů judikatury Ústavního soudu, a to výhradně ve skutkovém kontextu tohoto případu“.

Optikou tohoto náhledu tak žalovaná při vydání uvedeného rozsudku postupovala a to především podle nálezů Ústavního soudu týkající se tzv. česko-slovenských důchodů a dle výkladového opatření Ministerstva práce a sociálních věcí zvaného „*Výklad zákona o důchodovém pojištění, popř. předpisů souvisejících, s přihlédnutím ke smlouvě mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení vyhlášené pod č. 228/1993 Sb. a k nálezům Ústavního soudu*“. V případě tohoto opatření se jedná, jak již výše uvedeno, o obecnou metodiku aplikovanou ve všech relevantních případech, jejíž přijetí bylo nezbytné vzhledem k tomu, že pravidla stanovená Ústavním soudem (tj. nikoliv zákonem o důchodovém pojištění, popř. zákonem o sociálním zabezpečení, či Smlouvou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení), na základě nichž má žalovaná hodnotit dobu zabezpečení získanou na území ČSFR před 1. 1. 1993, jsou v rozporu s právní úpravou uvedenou v mezinárodní smlouvě, již je žalovaná vázána. Žádná část smlouvy totiž nebyla smluvními stranami či Ústavním soudem zrušena.

Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem Krajský soud v Brně konstatuje, že nemá důvodu se od právního názoru zaujatého v citované judikatuře Nejvyššího správního soudu odchýlit. Nelze než uzavřít, že žaloba není důvodná, proto dle § 78 odst. 7 s.ř.s. byla zamítnuta.

Žalobce ve věci samé nebyl úspěšný, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, soud proto rozhodl tak, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 19. prosince 2013

JUDr. Eva Lukotková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová